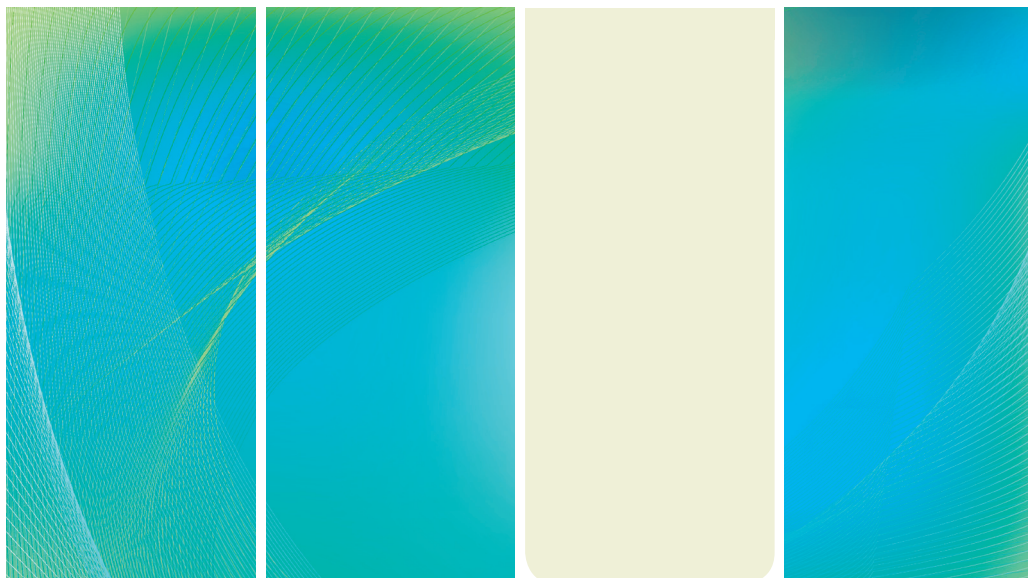

2012

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2011

Kristin Gåsemyr

Joan Kristina Totlandsdal

Aase Gunn Mjaatvedt

Ingvei Seliussen

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2011

Register over svangerskapsavbrudd:

Kristin Gåsemyr

Joan Kristina Totlandsdal

Aase Gunn Mjaatvedt

Ingvei Seliussen

Utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt
Divisjon for epidemiologi
Avdeling for Medisinsk fødselsregister
Register over svangerskapsavbrudd
Juni 2012

Tittel:

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2011

Forfattere:

Kristin Gåsemyr
Joan Kristina Totlandsdal
Aase Gunn Mjaatvedt
Ingvei Seliussen

Rapporten kan lastes ned som pdf
på Folkehelseinstituttets nettsider: www.fhi.no

Design omslag:

Per Kristian Svendsen, Grete Sømmer og Unni Harsten

Foto omslag:

Colourbox.com

Trykk:

Folkehelseinstituttet

Innhold

1. Innledning	4
2. Datagrunnlaget	4
3. Kvalitetssikring.....	5
4. Kommentar	5
5. Tabeller.....	7
Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2011.....	7
Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2011.	8
Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringer (19 år og under) etter fylke 2004-2011.....	9
Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2004-2011.	10
Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2011.....	11
Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2000-2011.	11
Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2011.....	11
Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer og totalt antall utførte nemndbehandlede avbrudd 2002 – 2011	12
Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2011.....	12
Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2011.....	13
Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2, tredje ledd bokstav c og andre indikasjoner enn § 2, tredje ledd bokstav c for 2011.....	14
Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2011.....	14
Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter fylke 2011.	15
Tabell 14. Nemndbehandlede begjæringer behandlet i primærnemnd og utførte svangerskapsavbrudd, etter behandlerinstitusjon 2011.	16
Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2011	17
APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd.....	19
APPENDIX B. Om statistikken.....	20

1. Innledning

Fra 1979 foreligger det statistikk over antall begjæringer, antall innvilgede begjæringer og antall utførte svangerskapsavbrudd. Statistisk sentralbyrå har hatt ansvaret for den offisielle abortstatistikken til og med 2005.

Fra og med 2006 har Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) vært databehandlingsansvarlig for Register over svangerskapsavbrudd (Abortregisteret). Avdeling for Medisinsk fødselsregister (MFR) er databehandler for sykehusenes meldinger om begjæring om svangerskapsavbrudd.

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i Abortregisteret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i Lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Denne rapporten viser endelige tall over begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd i 2011.

2. Datagrunnlaget

Register over svangerskapsavbrudd ved MFR mottar opplysninger bestemt etter abortforskriften § 1-7 om sykehusenes behandling av kvinners begjæringer om svangerskapsavbrudd på papir- eller elektroniske meldinger fra alle meldepliktige helseforetak (alle helseinstitusjoner som utfører svangerskapsavbrudd). Papirmeldingene er basert på skjemasettet IK-1143 "Journal, protokoll og meldeskjema til Medisinsk fødselsregister ved begjæring om svangerskapsavbrudd" (Versjon 01.10.05). En kravspesifikasjon er utarbeidet som grunnlag for elektronisk innmelding.

Meldingene som gjelder selvbestemte svangerskapsavbrudd (svangerskapsvarighet innen utgangen av 12. svangerskapsuke), inneholder aidentifiserte personopplysninger, administrative opplysninger og medisinske opplysninger.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd (etter utgangen av 12. svangerskapsuke), er i utgangspunktet personidentifiserende og omfatter i tillegg til opplysningene nevnt over, data om indikasjon for svangerskapsavbruddet og om nemndbehandlingsprosedyren.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd som omfatter meldepliktige opplysninger etter forskrift for Medisinsk fødselsregister (abortloven indikasjon § 2, tredje ledd, bokstav c, (avbrudd på grunnlag av fosterutviklingsavvik og svangerskapsrelatert sykdom hos kvinnen, dvs. prenatal diagnostikk, medfødte misdannelser, obduksjonsrapport mv.), registreres nominativt i Medisinsk fødselsregister. Spesifisert statistikk over patologiske tilstander/medfødte misdannelser i disse tilfellene inngår ikke i Folkehelseinstituttets offentlig tilgjengelige abortstatistikk, men inngår i datagrunnlaget for Medisinsk fødselsregister. Meldingene om nemndbehandlede svangerskap etter de øvrige indikasjonene (abortloven § 2, tredje ledd, bokstavene a, b, d, og e), blir aidentifisert etter kvalitetssikringen.

3. Kvalitetssikring

Begjæringene registreres fortløpende, sendes til og lagres i en database i Register over svangerskapsavbrudd ved Medisinsk fødselsregister.

Kvalitetssikringsrutinen består av kontroll av at meldingene inneholder alle opplysninger som er relevant og nødvendig for å oppnå formålet med registeret, jf. Abortregisterforskriften § 1-7. Blant annet omfatter dette:

- Dato for mottatt begjæring
- Svangerskapets varighet fastsatt ved ultralydundersøkelse eller klinisk vurdering, og/eller dato for første dag av siste menstruasjon
- Om svangerskapsavbruddet ble utført
- Dato for gitt medikament ved medikamentelle svangerskapsavbrudd
- Begrunnelse for hvorfor avbrudd eventuelt ikke ble utført

Dersom noen av de obligatoriske opplysninger mangler, eller ved meldefeil, etterspørres de enkelte sykehus for å komplettere innholdet, og for korrigerings. Et svangerskapsavbrudd regnes til det kalenderåret svangerskapsavbruddet ble utført, dato for mottak av begjæring brukes hvis avbrudd ikke gjennomføres. I tvilstilfeller kontaktes sykehuset for nøyaktig dato.

4. Kommentar

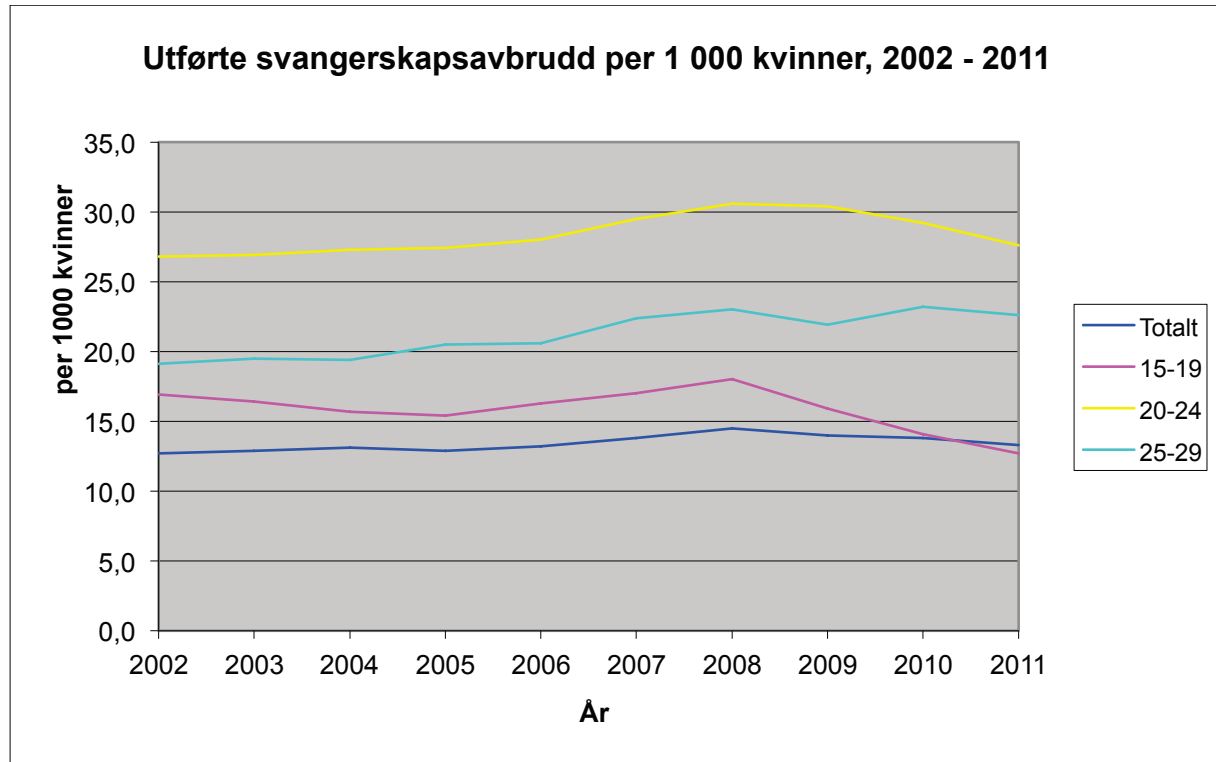
I 2011 ble det utført 15 343 svangerskapsavbrudd, det utgjør 25,5 % av alle fødte (60 220 jf. tall fra SSB). Dette er 392 færre svangerskapsavbrudd enn året før. Antall innmeldte begjæring var 17 226. Av alle utførte svangerskapsavbrudd i 2011 var 14 704 selvbestemte, og 639 nemndbehandlede. Dette er en nedgang på 35 nemndbehandlede avbrudd fra 2010, da tallet var 674.

Finnmark, Oslo og Troms hadde flest avbrudd per 1 000 kvinner i 2011, henholdsvis 19,4 for Finnmark, 18,3 for Oslo og 16,3 for Troms. Sogn og Fjordane og Rogaland hadde færrest svangerskapsavbrudd, med 10,1 per 1 000 kvinner, (tabell 2).

Nedgangen i andel tenåringsaborter fortsetter fra 2010 til 2011, fra 14,1 til 12,7 aborter per 1 000 kvinner. Dette er det laveste tallet siden registreringen startet i 1979. I 2000 var andelen på 20,1, (tabell 1).

Finnmark hadde høyest forekomst med 26,2 deretter følger Troms og Nordland med 16,8 og 16,5 per 1 000 kvinner. Troms har hatt størst nedgang i andel avbrudd per 1 000 kvinner fra 2010 med 5,6 per 1000. Oppland hadde lavest aborthyppighet blant tenåringer med 9,3, (tabell 3).

Aldersgruppen 20-24 år hadde også i 2011 den høyeste aborthyppigheten som i de siste 20 år (figur 1). Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner i denne aldersgruppen var 27,6 dvs. nesten tre av 100 kvinner i denne aldersgruppen hadde fått utført en abort (tabell 4). Oslo hadde den største aborthyppighet i denne aldersgruppen, med 37 per 1000 kvinner mens Vest-Agder og Møre og Romsdal hadde lavest med 20,7. Oppland og Vestfold hadde størst nedgang fra 2010 med 5,4 og 5,3 per 1 000 og Sogn og Fjordane hadde en økning på 5,9.

Figur 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 2001-2011.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd

Begjæring om svangerskapsavbrudd etter 12. svangerskapsuke behandles i nemnd. Totalt var det 639 utførte svangerskapsavbrudd i 2011 (her medberegnet både primær- og klagenemndsbehandling). Dette utgjør 4,2 % av det totalt antallet utførte avbrudd. Det var 35 færre avbrudd enn i 2010 da tallet var 674. Av alle 639 utførte nemndbehandlede avbrudd ble 623 innvilget i primærnemnd og 16 i klagenemnd, (tabell 6).

I løpet av 2010 ble de regionale klagenemndene nedlagt. Klagesakene har fra 15. februar samme år blitt sendt til en sentral klagenemnd. Den sentrale klagenemnda administreres av Helsedirektoratet og er lokalisert ved Oslo universitetssykehus HF, Rikshospitalet.

Meldepliktige sykehus

34 sykehus meldte svangerskapsavbrudd etter 12. uke. Abortnemndene ved 5 av disse sykehusene behandlet over 50% av alle begjæringene om svangerskapsavbrudd. Av de totalt 755 begjæringene om svangerskapsavbrudd etter 12. uke i 2011 nemndbehandlet Ullevål 16,4 %, St. Olav 10,1 %, Haukeland og Akershus universitetssykehus 9,8 % og Rikshospitalet 5,7. 11 av sykehusene nemndbehandlet mindre enn 1 % av sakene. Se tabell 14.

Avbruddsmetode

Medikamentell avbruddsmetode er den mest brukte praksis ved selvbestemte svangerskapsavbrudd. I 2011 ble 77,8 % av de selvbestemte svangerskapsavbruddene gjennomført medikamentelt. I 2006 var andelen 45,3 %, (tabell 7).

5. Tabeller

Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2011.

År	Totalt	Per 1 000 kvinner, etter alder								Samlet aborttall ¹
		Totalt	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	
1980	13 531	14,6	22,5	22,1	16,2	13,7	11,4	6,8	0,8	468,0
1985	14 599	14,7	21,7	26,1	18,1	13,8	10,3	4,6	0,8	477,0
1990	15 551	14,7	20,1	28,6	22,0	14,3	10,0	3,6	0,5	496,0
1995	13 762	12,8	18,0	23,9	19,5	14,5	8,9	3,6	0,4	444,0
2000	14 655	13,7	20,1	28,0	20,1	15,2	10,8	3,6	0,3	491,0
2005	13 989	12,9	15,4	27,4	20,5	15,1	11,0	4,0	0,3	468,2
2006	14 417	13,2	16,3	28,0	20,6	15,6	11,0	4,3	0,3	480,3
2007	15 165	13,8	17,0	29,5	22,4	15,9	11,2	4,2	0,4	502,0
2008	16 073	14,5	18,0	30,6	23,0	16,8	11,6	4,5	0,4	525,0
2009	15 774	14,0	15,9	30,4	21,9	16,8	11,4	4,8	0,4	507,6
2010	15 735	13,8	14,1	29,2	23,2	16,9	11,7	4,4	0,4	498,5
2011	15 343	13,3	12,7	27,6	22,6	16,6	11,3	4,4	0,4	477,7

¹ Beregnet antall svangerskapsavbrudd, som 1 000 kvinner ville ha fått utført, i løpet av sin fruktbare periode, gitt kalenderårets aborttrater og at ingen kvinner dør før 50-års alder.

Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2011.

Fylke	1980		1990		2000		2009		2010		2011	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1000	Totalt	Per 1000	Totalt	Per 1000
Hele landet	13 531	14,6	15 551	14,7	16 073	13,7	15 774	14	15 735	13,8	15 343	13,3
Østfold	725	13,9	721	12,3	887	13,5	915	15,2	821	13,5	802	13,0
Akershus	1 298	14,0	1 633	14,6	1 799	13,9	1 834	14,6	1 717	13,5	1 718	13,3
Oslo	2 350	22,3	3 304	27,4	2 891	19,6	2 925	18,6	3 004	18,6	3 020	18,3
Hedmark	622	15,5	570	12,9	551	12,9	550	13,6	530	13,1	510	12,5
Oppland	592	15,1	537	12,3	575	13,9	554	14	560	14,1	513	12,9
Buskerud	680	14,1	765	13,6	836	14,0	773	13,3	757	12,9	701	11,8
Vestfold	582	13,8	626	12,8	782	13,7	694	13,3	752	14,3	672	12,7
Telemark	468	13,4	496	12,8	544	12,7	535	14,4	505	13,6	512	13,7
Aust-Agder	213	10,9	241	10,2	280	9,5	322	13,3	263	10,8	266	10,7
Vest-Agder	306	10,0	303	8,6	430	10,1	417	10,6	448	11,3	418	10,4
Rogaland	675	9,6	870	10,3	1 108	10,4	1 158	11,4	1 094	10,6	1 061	10,1
Hordaland	1 030	11,7	1 319	13,1	1 375	11,8	1 301	11,7	1 367	12,1	1 379	12,1
Sogn og Fjordane	271	12,4	269	11,0	256	9,5	267	11,8	240	10,5	232	10,1
Møre og Romsdal	624	12,2	632	11,2	630	10,1	552	10,2	580	10,7	558	10,2
Sør-Trøndelag	869	15,6	976	15,5	994	14,8	947	13,9	936	13,5	945	13,5
Nord-Trøndelag	271	10,0	348	11,5	410	11,0	375	13,3	396	13,9	352	12,3
Nordland	1 000	18,7	904	15,8	754	15,2	758	14,8	76	14,8	704	13,6
Troms	572	16,9	653	17,4	601	17,4	595	16,6	645	17,9	591	16,3
Finnmark	371	20,3	371	19,4	274	20,3	248	15,1	296	17,9	322	19,4
Ukjent	12	-	13	-	96	-	54	-	64	-	67	-

Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringar (19 år og under) etter fylke 2007-2011.

Fylke	2007		2008		2009		2010		2011	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	2 575	17,0	2 778	18,0	2 475	15,9	2 204	14,1	1 992	12,7
Østfold	166	19,9	160	18,8	145	16,9	116	13,5	119	13,6
Akershus	275	16,0	290	16,4	274	15,2	233	12,8	216	11,8
Oslo	249	18,4	308	22,3	258	18,6	245	17,6	216	15,4
Hedmark	85	14,2	99	16,2	99	16,1	74	12,1	67	11,0
Oppland	86	15,1	94	16,1	93	15,7	64	10,8	55	9,3
Buskerud	111	14,0	159	19,7	143	17,5	97	11,8	84	10,3
Vestfold	165	21,9	146	19,1	110	14,4	112	14,6	113	14,7
Telemark	114	20,7	135	24,4	109	19,7	92	16,6	79	14,3
Aust-Agder	55	15,3	51	13,9	66	17,8	47	12,6	39	10,5
Vest-Agder	71	12,1	92	15,6	67	11,2	57	9,5	66	10,9
Rogaland	195	13,8	202	14,1	202	13,9	164	11,2	143	9,6
Hordaland	218	14,3	268	17,3	202	12,9	211	13,4	205	13,0
Sogn og Fjordane	50	13,1	56	14,6	49	12,7	56	14,4	39	10,1
Møre og Romsdal	109	13,0	122	14,3	108	12,6	104	12,3	96	11,4
Sør-Trøndelag	155	17,0	152	16,5	132	14,2	123	13,2	108	11,6
Nord-Trøndelag	87	19,4	77	16,9	76	16,5	65	13,9	56	12,0
Nordland	188	23,5	164	20,4	157	19,5	155	19,2	134	16,5
Troms	129	25,7	125	24,4	108	20,7	118	22,6	88	16,8
Finnmark	66	27,1	70	28,2	71	28,5	67	27,0	64	26,2
Ukjent	1	-	0	-	6	-	4	-	5	-

Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2007-2011.

Fylke	2007		2008		2009		2010		2011	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	4 063	29,5	4344	30,6	4473	30,4	4473	29,2	4 409	27,6
Østfold	217	30,7	241	33,4	263	35,4	254	33,2	232	29,3
Akershus	389	30,8	433	32,6	409	29,6	436	29,8	453	29,5
Oslo	733	39,2	815	41,8	795	38,4	829	37,6	866	37,0
Hedmark	119	24,1	129	25,7	152	29,5	132	24,9	119	21,6
Oppland	129	27,1	153	31,3	173	34,3	170	32,1	147	26,8
Buskerud	189	27,8	224	31,8	209	28,9	205	27,6	189	24,7
Vestfold	197	31,5	195	30,1	210	31,1	236	34,1	201	28,7
Telemark	143	30,6	151	31,4	177	25,6	151	29,6	163	31,1
Aust-Agder	80	25,2	78	24,4	105	32,9	77	23,6	75	22,0
Vest-Agder	101	20,2	134	26,0	143	26,5	138	24,5	122	20,7
Rogaland	273	20,8	291	21,7	335	24,3	328	23,1	317	21,7
Hordaland	368	25,5	389	26,0	400	25,8	400	24,6	408	24,0
Sogn og Fjordane	65	21,1	64	20,7	73	23,0	52	15,8	74	21,7
Møre og Romsdal	154	21,4	161	22,1	154	20,7	166	21,6	163	20,7
Sør-Trøndelag	279	31,2	281	30,0	312	31,7	295	28,7	283	26,3
Nord-Trøndelag	105	27,8	120	31,6	100	25,7	101	25,1	106	25,6
Nordland	225	34,2	201	30,2	215	31,4	233	32,7	204	27,6
Troms	195	42,9	173	37,1	171	35,8	173	35,0	179	34,9
Finnmark	73	34,5	67	31,4	57	26,3	78	34,7	80	34,1
Ukjent	29	-	44	-	20	-	19	-	28	-

Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2011.

Alder	Totalt	Svangerskapets varighet				Ikke oppgitt
		Uke 12 og under	Uke 13-18	Uke 19-22	Uke 23 og over	
Totalt	15 343	14 674	485	130	7	47
15-19	1 992	1 905	68	9	2	8
20-24	4 409	4 280	96	22	1	10
25-29	3 523	3 368	106	37	1	11
30-34	2 618	2 474	93	38	0	13
35-39	1 943	1 834	83	19	2	5
40-44	794	753	35	5	1	0
45-49	64	60	4	0	0	0

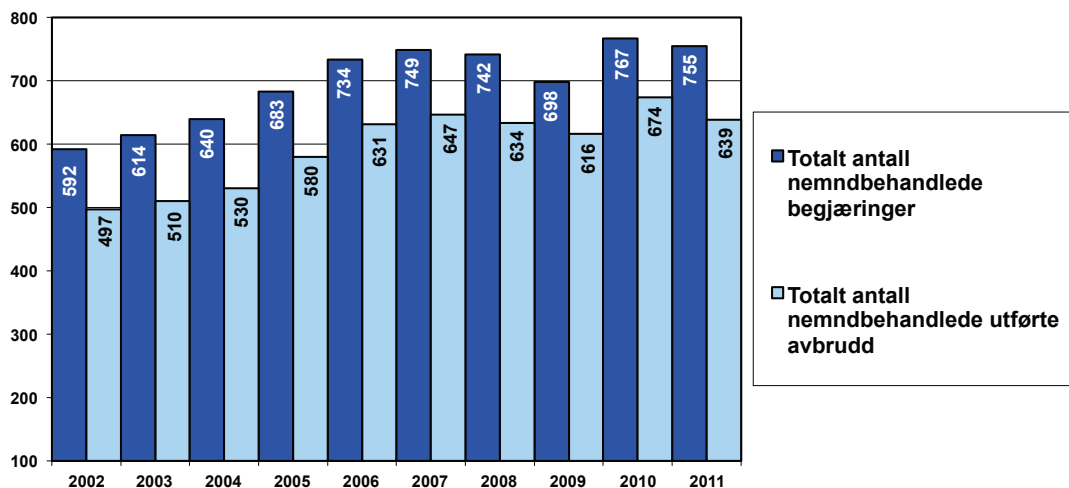
Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2002-2011.

År	Totalt	Selvbestemt	Innvilget i primærnemnd	Innvilget i klagenemnd
2002	13 557	13 060	489	8
2003	13 888	13 378	504	6
2004	14 071	13 541	524	6
2005	13 989	13 409	572	8
2006	14 417	13 785	618	14
2007	15 165	14 518	628	19
2008	16 073	15 439	623	11
2009	15 774	15 158	600	16
2010	15 735	15 061	654	20
2011	15 343	14 704	623	16

Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2011¹.

År	Totalt	Medikamentell metode	Kirurgisk metode
2006	13 785	5 718	8 067
2007	14 518	6 576	7 942
2008	15 439	8 635	6 804
2009	15 158	10 221	4 937
2010	15 061	11 051	4 010
2011	14 704	11 449	3 255

¹ I tabellen rapporteres tall fra Register over svangerskapsavbrudd overtok databehandleransvaret fra 2006.

Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer² og totalt antall utførte nemndbehandlede avbrudd 2002 – 2011

Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2002-2011.

År ³	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ⁴	Utført
2002	592	505	39	27	489
2003	614	520	44	20	504
2004	640	543	56	41	524
2005	683	586	50	35	572
2006	733	646	52	34	617
2007	747	649	68	30	628
2008	742	646	59	37	623
2009	698	622	47	29	600
2010	767	677	53	37	654
2011	755	642	65	48	623

² Begjæringer i klagenemnd er ikke med i totalt antall nemndbehandlede begjæringer.

³ Tallene før 2006 er fra Statistisk sentralbyrå som hadde databehandlingsansvar frem til 2006.

⁴ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen har trukket begjæringen eller ikke møtt i nemnd.

Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2002-2011.

År	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ¹	Utført
2002	27	9	18	0	8
2003	27	7	20	0	6
2004	13	7	4	2	6
2005	15	8	4	2	8
2006	37	17	11	9	14
2007	48	24	15	9	19
2008	45	14	20	10	11
2009	35	19	11	4	16
2010	47	23	10	14	20
2011	49	16	13	20	16

¹ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen har trukket begjæringen eller ikke møtt i nemnd.

Tabell 10. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter indikasjon i abortloven § 2, tredje ledd bokstav a t.o.m. e¹ 2002-2011.

År	Totalt	§ 2.3a	§ 2.3b	§ 2.3c	§ 2.3a og § 2.3b	§ 2.3a og § 2.3c	§ 2.3b og § 2.3c	Ikke oppgitt	Annet ²
2002	497	50	219	175	40	4	1	4	8
2003	510	29	226	189	37	6	11	11	11
2004	530	36	238	202	31	8	6	4	13
2005	580	63	221	217	51	6	11	4	13
2006	631	42	297	211	49	5	10	3	19
2007	647	41	271	247	70	1	5	2	11
2008	634	49	276	243	45	4	9	1	11
2009	616	59	243	230	50	16	3	1	30
2010	674	54	299	243	36	11	12	2	28
2011	639	38	292	243	34	9	5	2	16

¹ Se Appendix A.

² Inneholder § 2.3d og § 2.3e og andre kombinasjoner av paragrafene som ikke er vist i tabellen.

Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2, tredje ledd bokstav c og andre indikasjoner enn § 2, tredje ledd bokstav c for 2011.

Svangerskaps- varighet	Totalt	§ 2.3 c		Andre indikasjoner enn § 2.3 c	
		Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	639	261	100,0	376	100,0
Uke 12 og under	17	3	1,1	14	3,8
Uke 13	119	21	8,1	98	26,0
Uke 14	126	29	11,1	97	25,8
Uke 15	56	10	3,8	46	12,2
Uke 16	58	18	6,9	40	10,6
Uke 17	54	28	10,7	25	6,7
Uke 18	72	52	19,9	20	5,3
Uke 19	70	54	20,7	15	4,0
Uke 20	33	24	9,2	9	2,4
Uke 21	17	11	4,2	6	1,6
Uke 22 og over	17	11	4,3	6	1,6

Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer¹ om svangerskapsavbrudd og utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2011.

Svangerskaps- varighet	Nemndbehandlede begjæringer		Nemndbehandlede utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	755	100,0	639	100,0
Uke 12 og under	18	2,3	17	2,7
Uke 13	133	17,6	119	18,6
Uke 14	133	17,6	126	19,7
Uke 15	67	8,9	56	8,8
Uke 16	69	9,1	58	9,1
Uke 17	62	8,2	54	8,5
Uke 18	88	11,6	72	11,2
Uke 19	80	10,6	70	11,0
Uke 20	46	6,1	33	5,1
Uke 21	21	2,8	17	2,7
Uke 22 og over	35	5,6	17	2,6
Ikke oppgitt	3	0,4	0	0,0

¹ Begjæringer til klagenemnd er ikke med i totalt antall.

Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd ¹ og utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter fylke 2011.

Fylke	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Hele landet	755	100,0	639	100,0
Østfold	36	4,8	33	5,2
Akershus	79	10,4	71	11,1
Oslo	152	20,1	127	19,9
Hedmark	27	3,6	25	3,9
Oppland	14	1,8	13	2,0
Buskerud	39	5,2	30	4,7
Vestfold	33	4,4	26	4,1
Telemark	29	3,8	25	3,9
Aust-Agder	16	2,1	14	2,2
Vest-Agder	27	3,6	27	4,2
Rogaland	53	7,0	45	7,0
Hordaland	74	9,8	61	9,6
Sogn og Fjordane	11	1,5	11	1,7
Møre og Romsdal	23	3,1	15	2,4
Sør-Trøndelag	49	6,5	45	7,0
Nord-Trøndelag	26	3,4	16	2,5
Nordland	23	3,1	18	2,8
Troms	29	3,8	25	3,9
Finnmark	12	1,6	10	1,6
Ukjent	3	0,4	2	0,3

¹ Begjæringer til klagenemnd er ikke med i totalt antall

Tabell 14. Nemndbehandlede begjæringer behandlet i primærnemnd og utførte svangerskapsavbrudd, etter behandlerinstitusjon 2011.

Pr. institusjon	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	755	100,0	623	100,0
Akershus universitetssykehus	74	9,8	60	9,6
Bærum sykehus	18	2,4	16	2,5
Førde sentralsykehus	10	1,3	8	1,3
Drammen sykehus	24	3,2	18	2,9
Haugesund sykehus	14	1,9	7	1,1
Haukeland universitetssykehus	74	9,8	61	9,8
Helgelandssykehuset Sandnessjøen	2	0,3	2	0,3
Helse Finnmark, klin. Hammerfest	6	0,8	4	0,6
Helse Finnmark, klin. Kirkenes	3	0,4	3	0,5
Kongsberg sykehus	1	0,1	1	0,2
Kristiansund sykehus	4	0,5	3	0,5
Molde sykehus	3	0,4	2	0,3
Nordlandssykehuset Bodø	9	1,2	5	0,8
Nordlandssykehuset Vesterålen	4	0,5	4	0,6
Rikshospitalet	43	5,7	39	6,3
Ringerike sykehus	10	1,3	7	1,1
Stavanger universitetssykehus	41	5,4	37	5,9
St. Olavs Hospital	76	10,1	69	11,1
Sykehuset Innlandet HF, Elverum-Hamar	13	1,7	11	1,8
Sykehuset Innlandet HF, Gjøvik	8	1,0	7	1,1
Sykehuset Innlandet HF, Kongsvinger	9	1,2	7	1,1
Sykehuset Innlandet HF, Lillehammer	6	0,8	6	1,0
Sykehuset Levanger	15	2,0	6	1,0
Sykehuset Namsos	4	0,5	2	0,3
Sykehuset Telemark	29	3,8	24	3,9
Sykehuset i Vestfold, Tønsberg	30	3,9	24	3,9
Sykehuset Østfold	22	2,9	19	3,1
Sørlandet sykehus Arendal	12	1,6	11	1,8
Sørlandet sykehus Kristiansand	23	3,0	22	3,5
Ullevål sykehus	124	16,4	105	16,9
UNN Harstad	4	0,5	3	0,4
UNN Tromsø	28	3,7	25	4,0
Volda sjukehus	2	0,3	0	0,0
Ålesund sjukehus	10	1,3	5	0,8

Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2011

Bydel²	Utførte svangerskapsavbrudd 2011
Totalt	3 020
01 Gamle Oslo	331
02 Grünerløkka	362
03 Sagene	210
04 St. Hanshaugen	290
05 Frogner	332
06 Ullern	87
07 Vestre Aker	124
08 Nordre Aker	127
09 Bjerke	119
10 Grorud	124
11 Stovner	143
12 Alna	210
13 Østensjø	160
14 Nordstrand	137
15 Søndre Nordstrand	167
Ukjent	97

² Det oppgis administrative bydeler (- ikke geografiske)

APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd

§ 2. Fører et svangerskap til alvorlige vansker for en kvinne, skal hun tilbys informasjon og veiledning om den bistand som samfunnet kan tilby henne. Kvinnen har krav på råd for selv å kunne treffe det endelige valg.

Finner kvinnen, etter at hun har fått tilbud om informasjon m.v. som nevnt og veiledning etter § 5 annet ledd første punktum, at hun likevel ikke kan gjennomføre svangerskapet, tar hun selv den endelige avgjørelse om svangerskapsavbrudd såfremt inngrepet kan skje før utgangen av tolvte svangerskapsuke og tungtveiende medisinske grunner ikke taler mot det.

Etter utgangen av tolvte svangerskapsuke kan svangerskapsavbrudd skje når

- a) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan føre til urimelig belastning for kvinnens fysiske eller psykiske helse. Det skal tas hensyn til om hun har disposisjon for sykdom
- b) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan sette kvinnen i en vanskelig livssituasjon
- c) det er stor fare for at barnet kan få alvorlig sykdom, som følge av arvelige anlegg, sykdom eller skadelige påvirkninger under svangerskapet
- d) hun ble gravid under forhold som nevnt i straffeloven §§ 197-199, eller svangerskapet er et resultat av omstendigheter som omtalt i straffeloven §§ 192-196 og § 199 eller
- e) hun er alvorlig sinnslidende eller psykisk utviklingshemmet i betydelig grad.

Ved vurderingen av begjæring om avbrudd begrunnet i forhold som nevnt foran i tredje ledd bokstav a, b og c skal det tas hensyn til kvinnens samlede situasjon, herunder hennes muligheter til å dra tilfredsstillende omsorg for barnet. Det skal legges vesentlig vekt på hvordan kvinnen selv bedømmer sin situasjon.

Kravene til grunn for innvilgelse av svangerskapsavbrudd skal øke med svangerskapets lengde.

Etter utgangen av attende svangerskapsuke kan et svangerskap ikke avbrytes med mindre det er særlig tungtveiende grunner for det. Er det grunn til å anta at fosteret er levedyktig, kan tillatelse til svangerskapsavbrudd ikke gis.

Endret ved lov 16. juni 1978 nr. 66, 11. aug 2000 nr. 76.

APPENDIX B. Om statistikken

Metadata for statistikkalender 2012

Nasjonalt folkehelseinstituttets offentlige tilgjengelige abortstatistikk på grunnlag av aidentifiserte data fra abortregisteret. Publisert med endelige tall 15. juni 2012.

Navn på statistikken

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2011.

Databeskrivelse

Abortstatistikken 2011 er basert på aidentifiserte opplysninger fra lovbestemte meldinger om begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd fra helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd i Norge i 2011. De meldepliktige opplysningene om svangerskapsavbrudd i abortregisteret fremgår fra abortregisterforskriften § 1-7 pkt. 1 til 7.

I 2011 ble av totalt 17 226 mottatte begjæringer om svangerskapsavbrudd, 16 098 (93,5 %) meldt elektronisk og 1 128 (6,5 %) innsendt som papirmelding. 11 av de 44 sykehusene som meldte elektronisk benyttet MFRs midlertidige registreringsløsning i 2011. Dette gjelder helseforetak i Sør-Øst som ikke har lagt om til egne elektroniske systemløsninger. Ved utgangen av 2011 meldte fortsatt 2 av sykehusene på papirskjemaer. Den fastsatte frist av Helsedepartementet, 01.01.2007, for overgang til helseforetakenes egne elektroniske systemløsninger er ikke overholdt. Dette var i hovedsak helseforetak i Helse Midt Norge. Kvalitetssikringsarbeidet tar lengre tid ved MFR så lenge man må opprettholde et dobbeltmottak av både papir og elektroniske meldinger.

Populasjon

Populasjonen er kvinner som har begjært/fått utført svangerskapsavbrudd i Norge i 2011.

Enhet

Antall, tilfeller per 1 000 kvinner og tilfeller per 1 000 kvinner i tilhørende aldersgruppe.

Kodeverk

I den i offentlig tilgjengelig abortstatistikk benyttes ikke kodeverk.

Formål

- Samfunnet skal kunne få innsyn i omfanget av svangerskapsavbrudd med eventuelle tidstrender i statistikken
- Sentrale myndigheter skal kunne føre tilsyn med at praksis er i overensstemmelse med lov og forskrift og faglig forsvarlighet
- Sentrale myndigheter skal kunne utføre epidemiologisk overvåking av svangerskapsutfall
- Samfunnet trenger grunnlag for målrettede tiltak for å forebygge uønskede svangerskap og abort

Brukere

Brukerne av statistikken er myndighetene, politikere, medier, forskere, studenter og publikum.

Viktige begreper

Samlet aborttall: Beregnet antall svangerskapsavbrudd som 1 000 kvinner ville ha fått utført, i løpet av sin fruktbare periode, gitt kalenderårets abortrater og at ingen kvinner dør før 50-års alder.

Selvbestemte svangerskapsavbrudd forstås som utførte svangerskapsavbrudd etter at kvinnen har begjært avbruddet innen utgangen av 12. svangerskapsuke.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd er utførte svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, hvor kvinnens begjæring er innvilget etter behandling i abortnemnd.

Meldepliktige helseforetak er de sykehus eller institusjoner hvor svangerskapsavbrudd foretas.

Datakilde

Opplysninger fra papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak i Norge. Data som inngår er blant annet svangerskapets varighet, lovgrunnlag, inngrepsmetode, samt kvinnens alder og bostedsfylke.

Lovgrunnlag

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i registeret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i Lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Innsamling

Papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra landets helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd.

Datakvalitet

- Datagrunnlaget er kvalitetssikret for å unngå manglende saksnummer og dobbeltregistreringer av meldinger.
- Manglende opplysninger og manglende samsvar mellom meldte opplysninger.
- Dato for avbrudd etterspørres i noen grad. Registreringen av papirmeldingene er kontrollert.

Inndelinger

- Tidsperiode: År
- Geografi: Bostedsfylke, bydeler i Oslo
- Alder: 5-års grupper: 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44 og 45-49
- Annet: Svangerskapets varighet i uker inndelt i grupper, lovgrunnlag (indikasjon etter abortloven § 2, tredje ledd bokstav a tom. e).
- Oversikt over meldepliktige helseinstitusjoner

Oppdateringsfrekvens

- Årlig

Sammenlignbarhet over tid og sted

- Fra 2006 har Registeret over svangerskapsavbrudd mottatt meldingene om begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak og fremstilt statistikk. Fra 1979 – 2005 ble dette gjort av SSB.
- Abortregisteret har siden 2005 vært under omlegging fra papirbaserte meldinger til elektronisk melding. Omleggingen og innfasing av elektronisk melding har medført omfattende kvalitetssikringstiltak som nødvendiggjør oppfølging av det enkelte sykehus.
- Abortregisteret produserer i det alt vesentlige den samme offentlige statistikk som SSB publiserte tidligere.
- Samlet aborttall gir sammenlikningsmuligheter mellom fylkene og med andre lands aborttall.

Publikasjoner

- Svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, rapporter 1999-2005: <http://www.fhi.no/artikler/?id=56171>
- Statistikk 2006: www.fhi.no, se tabeller 2006
- Rapport om svangerskapsavbrudd 2007 (PDF) <http://www.fhi.no/dav/956caa8168.pdf>
Nyhetsartikkel: <http://www.fhi.no/artikler/?id=72794>
- Rapport endelige tall 15. desember 2008: <http://www.fhi.no/dokumenter/a098a5c14b.pdf>
- Rapport endelige tall 15. juni 2009: www.fhi.no/statistikkalender. Se 15.06.2010 for lenke til nyhetsartikkel og rapport med endelige tall for 2009.
- Rapport endelige tall 15. juni 2010: www.fhi.no/statistikkalender. Se 15.06.2011 for lenke til nyhetsartikkel og rapport med endelige tall for 2010.

Rapport endelige tall 15. juni 2011: www.fhi.no/statistikkalender. Se 15.06.2012 for lenke til nyhetsartikkel og rapport med endelige tall for 2011.

www.fhi.no

Utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt
Juni 2012
Postboks 4404 Nydalen
NO-0403 Oslo
Telefon: 21 07 70 00
Rapporten kan lastes ned gratis fra
Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no